

TİP ÇOCUK HAKLARI KOMİSYONU

ÇOCUK HAKLARI BÜLTENİ #4

Ekim ayında “yenidoğan çetesi” skandalı ile karşı karşıya kaldık. Bir grup sağlık çalışanının özel hastanelerle iş birliği yaparak, SGK’dan fazla ödeme almak amacıyla ağır hasta gösterilen bebeklerin gereksiz yere yoğun bakıma alınmasına neden oldukları, daha da vahim olanı kimi zaman beslemeyerek, kimi zaman gereksiz ilaçlar vererek ya da gereksinim duyduğu ilacı vermeyerek bebekleri öldürdükleri ortaya çıktı.

Sağlık personeli bireylerin hayatına doğrudan etki eden bir görev üstlendiklerinden sağlık sektörü, toplumda güvene dayalı ilişkilerin en önemli bileşenlerinden biridir. Bu alanda yaşanan böylesine korkunç bir ihmal ve kötüye kullanım, insanların kendilerini en savunmasız hissettikleri ve başkalarına bağımlı oldukları durumlarda (örneğin hastalık, doğum gibi) sağlık görevlilerinin etik dışı davranışlarda bulunması, toplumda güvenin ve adaletin ciddi şekilde zedelenmesine yol açıyor. Bir toplumda bebeklerin kasıtlı, planlı ve sistematik bir şekilde, üstelik sağlık personeli tarafından öldürülmesi, toplumun temel ahlaki ve güvenlik yapısında büyük bir erozyona işaret etmekle birlikte yalnızca sağlık kurumlarına değil, aynı zamanda devletin adalet ve denetim sistemine olan güveni de derinden sarsıyor.

Sistematik ihlaller, toplumda insan hayatının ve çocuk haklarının yeterince korunmadığını, etik ve vicdani değerlerin bireyler ve kurumlar nezdinde göz ardı edildiğini göstermektedir. Özelleştirilmeler sonucunda özel sağlık kuruluşlarının kâr odaklı yapısı, özellikle düşük gelirli hastalar veya acil tıbbi yardıma ihtiyaç duyan bireyleri, paranın öncelik haline geldiği bu sistemlerde dezavantajlı bir konuma düşürdü. Yenidoğan Çetesinin hedef alınan aileler dikkate alındığında güç ve para gibi faktörlerin bebeklerin yaşam hakkı karşısında daha önemli görüldüğü anlaşılmaktadır.

Adalet sisteminin hızlı ve şeffaf bir şekilde işlemesi bu güvenin yeniden tesis edilmesi için şarttır.

Çocuk Hakları Komisyonu

Genel Başkanımız Erkan Baş'ın TBMM'deki Basın Toplantısından:

Yenidoğan Çetesi diyorlar. Daha yeni doğmuş, gözünü yeni açmış, birkaç günlük, saatlik bebekleri para için öldüren insan demeye dilimin varmadığı bir canlı türü. Şimdi bir adım geri çekilelim. Bu iktidar Darbe girişimi diye mahkum etmeye çalıştıkları Gezi'de doğayı katleden bir iktidardır. Ağaçları kesmeye çalışıyorlardı. Direnmesek ağaçları keseceklerdi. Hayvan katliamı için mecliste yasa çıkartan bir iktidar. Bu kadar utanmazlar. Doğaya, hayvanlara düşmanlıklarının yanına şimdi yeni bir şey eklediler. Gözümüzün içine baka baka bebekleri öldürüyorlar. Ortada para için her şeyi yapabilecek gözü dönmüş bir iktidar var. Şimdi çete faaliyeti diyerek kendilerini temize çıkartmaya çalışıyorlar. Bürokrasinin hangi alanında çete yo? Bütün devlet kurumlarını tarikatlere cemaatlara peşkeş çeken, bakanlıkları paylaştıran bu iktidar değil mi? Yoksulluğu, eşitsizliği sağlık ve Sosyal politikaları, bu eşitsizliği yaratan bu iktidar değil mi?

TÜİK rakamı söylemek zorundayım. 2022 yılında bebek ölüm hızı binde dokuzken, 2023'te binde ona yükselmiş. Beş yaş altı çocuklarda binde on dört buçuğa yükselmiş. Elli bir ilde hem bebek hem de beş yaş altı ölüm oranı hızlı biçimde yükseliyor. Sadece uluslararası bir karşılaştırma olsun diye OCD ülkelerinin üç kat üzerinde. Bunları münferit olarak göremeyiz.

AKP sağlıkta reform, devrim diyerek iktidardaki yerini sağlamlaştırmaya çalıştı. Şimdi AKP'nin sağlıkta devrim dediği kararların sonuçlarını yaşıyoruz. Bebek ölümleri bu iktidarın sağlık politikalarının bir sonucudur. Sağlık Bakanlarının tümü bu süreçten sorumludur. Recep Akdağ, Mehmet Müezzinoğlu, Ahmet Demircan, Fahrettin Koca, Kemal Memişoğlu sorumludur. Ve elbette bunların hepsini bu göreve bir imzayla getiren Recep Tayyip Erdoğan bu sürecin baş sorumlusudur.

Parti Sözcümüz TİP İstanbul Milletvekili Sera Kadıgil'in Soru Önergisi:

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Yılmaz Tunç tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yanıtlanmasını arz ederim. 14.10.2024

Batman'ın Kozluk ilçesinde yaşayan 8 yaşındaki Ş. S., 7 Ocak 2024 tarihinde evinin önündeki ipte asılı bulunmasının ardından Kozluk Cumhuriyet Başsavcılığı'nın olayla ilgili cinsel istismar şüphesiyle başlattığı soruşturmanın takipsizlik verilerek kapatıldığı basına ve kamuoyuna yansımıştır.

Gazeteci Canan Kaya'nın haberinde; Diyarbakır Adli Tıp Kurumu'ndan alınan ilk adli tıp raporunda cinsel istismar bulgularına rastlanıldığı iddia edilmiş bu durumun raporla da sabit olduğu ifade edilmiştir. Bahse konu rapora göre, hem Ş. S'nin genital bölgesinde hem de olay yerinden alınan ve biri çocuk olmak üzere 3 erkek şahsın kıyafetlerinde de sperm saptandığı ifade edilmektedir.

Bu bağlamda;

1. 8 yaşındaki bir çocuğa yönelik adli tıp raporuyla da tespit edildiği doğru mudur? Doğruysa cinsel istismar dosyasının kapatılmasının gerekçesi nedir?
2. Batman'ın yerel gazetesi Sonsöz'ün olayı haberleştirmesinin ardından Ş. S.'nin ailesi iki araçla gazeteyi bastığı ve haberin yayından kaldırılması için baskı yaptığı gazeteci Hatice Türkan'ı "Seni Batman'da barındırmayız" sözleriyle tehdit ettiği iddialarına yönelik herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır?
3. Ailenin siyasi bağlantıları nedeniyle soruşturmanın kapatıldığı iddiası doğru mudur? Söz konusu "aile dostu" siyasiler kimlerdir? Bu siyasilerin "bilip de söylememesi gereken bir şeyler" olup olmadığı araştırılmış mıdır?
4. Batman Barosu'nun dosyayı inceleme taleplerinin reddedilmesi gerekçesi nedir?
5. Mağdur çocuğun akrabalarından biriyle birlikte elleri bağlı biçimde ormanlık bir piknik alanında çekilen fotoğrafları basına yansımıştır. İlgili delil soruşturma dosyasında mevcut mudur? Mevcutsa ilgili şahsın ifadesi alınmış mıdır? Değilse tüm bu iddialar ve yeni veriler ışığında çocuğun üstün yararı gözetilerek dosyanın tekrar genişletilerek açılması bakanlığınıza bağlı herhangi bir birim ya da bireyin gündeminde midir?

Komisyon Faaliyetleri:

Ekim ayının ilk yarısında cinsel istismara uğrayan Sıla bebeğın ölüm haberi, 11 Ekim Dünya Kız Çocukları gününde sivil toplum örgütlerinin paylaştıkları veriler ve medyada uzmanların tartıştığı “yeni nesil mafya eylemleri”ne ilişkin söylemler çocukları şiddetin mağduru hem de yazık ki öznesi konumuna getiriyor. Çocuklar ülkemizde hem aileleri ve yakın çevrelerindeki akran ve yetişkinlerin şiddetine maruz kalıyor hem de toplumsal ortamlarda şiddetin tanığı oluyor. Çocuk Hakları Komisyonu olarak tüm üyelerimize çocukların kendi güvenliklerine ilişkin beceriler edinmelerine katkı sağlayacak kısa bir seriye başladık.

Çocuklara Güvenlik Becerilerini Öğretmek

Kim? Çocuklara kişisel güvenlik hakkında eğitim vermek için en ideal kişiler anne babaları olmalıdır.

Aile içinde çocuklar güvende değilse devlet çocukların güvenliğini sağlamalıdır. Okullarda güvenlik becerileri müfredatı uygulanmalıdır.

Ne zaman? Şimdi. Yaş ve olgunluk önemli etkenler olmakla birlikte ebeveynler çocuklarına kişisel güvenlik hakkında bilgi vermeye başlamaları için mükemmel bir yaş yoktur. Yaşanan durumlara ve çocuğın ilgisine bağlı olarak eğitimler başlar.

Nasıl? Çocukları dinleyerek!

Çocukların günlük aktivitelerini ve alışkanlıklarını bilmek, neyi sevip neyi sevmediklerini anlamak önemlidir. Açık iletişim teşvik edilmeli. Çocuklar her durumda ailesiyle konuşabileceğini hissetmeli. Çocuklara güvenliklerinin ailenin en öncelikli konusu olduğu güvencesi verilmeli.

Öğretin! Çocuklara gidebilecekleri yerler, görebilecekleri insanlar ve yapabilecekleri etkinliklere ilişkin sınırlar koymak önemlidir. Çocuklar ailelerinin kendi güvenlikleri için sınır koyduklarını bilmelidir.

Güvenilir arkadaşların özelliklerini tanımlayın. Çocukların arkadaşlarıyla vakit geçirebilecekleri güvenli alanlar belirleyin, bu ortamları oluşturun.

Çocuklara “hayır” deme hakları olduğunu öğretin. Uygun olan ve olmayan durumları örneklendirin. Bununla birlikte doğru ve yanlış ilişkine çocukların kendi içgüdülerine güvenmeleri konusunda onları cesaretlendirin.

Uygulayın! Çocuklara güvenlik becerilerine ilişkin öğretim yaptıktan sonra olayları canlandırarak pratik yapmalarını sağlayın.

Dahil Olun! Çocuklara planlarında bir değişiklik olduğunda aile üyelerini bilgilendirme alışkanlığı kazandırın.

Çocuklarda Cinsel Gelişim ve İstismardan Korunma Çevrimiçi eğitim

17 Ekim’de parti üyelerimizin hassasiyet gösterdiği çocuk istismarı konusunda farkındalığı geliştirmek, çocuklarda cinsel gelişime ilişkin temel düzeyde bilgi paylaşmak için çevrimiçi eğitim düzenlendi. Bir buçuk saat süren oturumda cinsel gelişim açısından sağlıklı ailelerin özellikleri, toplumsal cinsiyet rolleri, çocukların farklı gelişim dönemlerinde sergiledikleri cinsel davranışlar ile cinsel istismardan korunmak için öğrenilmesi gereken kişisel güvenlik becerilerinin öğretimi başlıklarında paylaşımda bulunuldu.

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Dini Eğitime İlişkin Açıklama:

Antalya Kumluca’da bulunan okul öncesi Kuran kursuna ait bir merkezde eğitimci rolündeki yetişkinin fizik kurallarını kelime-i tevhid deneyi olarak açıkladığı bir video sosyal medyada yayıldı. Hava basıncının kağıda baskı yapması ve bardağa hava girmediği için suyun dökülmemesi “la ilahe illallah” dediğimiz için su dökülmüyor, su iyi davranışlarımızı temsil ediyor, dolayısıyla sürekli bu sözleri söyleyelim ki iyiliklerimiz dökülmesin” deniyor çocuklara.

4-6 yaş aralığındaki çocuklar için açılan Kuran kurslarında hangi etkinlikler yapılırsa yapılsın dini bilgiler çocukların bilişsel gelişimlerinin üzerindedir ve soyut kavramları sadece ezberlemek durumunda kalacaklardır. Okul öncesi gelişim döneminde neden sonuç ilişkilerinin hurafelerle açıklandığı bir eğitim ortamında sorgulamayı, bilginin temeline ulaşmayı öğrenemeyen, bilime dayalı pratikler edinmeyen çocukların gelecekte uluslararası alanlarda akademik olarak yaşlılarıyla rekabet etmesi söz konusu olamaz.

Karaman’da Lisede Gerçekleşen Silahlı Saldırıya İlişkin Açıklama:

Karaman’da bir çocuk, arkadaşı tarafından silahla öldürüldü. Bu acı olay, şiddetin günlük yaşamın bir parçası haline geldiğini, çocuk yetişkin demeden tüm yurttaşları kurban ve fail durumuna getirdiğini gözler önüne seriyor. Çocukların eline silahlar nasıl kolayca geçebiliyor? Çocuklar nasıl namlunun ucunda olabiliyor? Bu olay tekil bir trajedi olarak ele alınamaz. İktidar politikalarının çocukların yaşam haklarını korumaya yönelik önlemlerin alınması için yeterli olmadığı, devletin çocukların güvenli bir ortamda yetişmesini sağlamak için sorumluluklarını yerine getirmediği ortadadır.

Yaşanan her bir şiddet olayını münferit olarak değerlendirmek ve sadece rehabilitasyona yönelik kararlar almak yeterli değildir. Bu şiddet iklimi, saray rejiminin yarattığı yoksulluk, yoksunluk, adaletsizlik ve cezasızlık politikalarının bir sonucudur. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nı uluslararası sözleşmeler ile güvence altına alınmış Çocuk Hakları ile tüm çocuklar için en temel olan güvenli yaşam haklarının sağlanması için acilen harekete geçmeye çağırıyoruz.

TİP'lilere Sorduk

Parti üyelerimize okullarda yaşanan şiddet olaylarına ilişkin birkaç soru sorduk. Üyelerimizin cevaplarını paylaşıyoruz:

1) Okullarda gerçekleşen en yaygın şiddet eylemlerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz/duyuyorsunuz?

Hakan Güneş: Akran zorbalığı ve sosyal statü baskısı ve gizli ırkçılık.

Ebru Beşe: En yaygını psikolojik şiddet (akran zorbalığı), çocuk suçluluğu, fiziki ve cinsel şiddet.

Onur Ozan Göger: Akran zorbalığı ve çocukların birbirlerine uyguladıkları şiddet ve bunun farkında olmamaları!

Pınar Çolak: Liselerde akran zorbalığı ve psikolojik şiddet ağırlıklı.

Abdullah Damar: Öğrenci bağlamında düşününce akran zorbalığı, sözel şiddet, tehdit, yetişkinler için ise psikolojik baskı kaynaklı çatışma (Lise öğrencileri için.)

2) Bu şiddet olaylarının nedenleri sizce neler olabilir?

Hakan Güneş: Toplum ve aileden çocuklara aktarılan olumsuz değerler ve şiddet biçimlerinin aklayan ortam.

Ebru Beşe: Psikolojik şiddet: Genel olarak eğitim sistemi (ebeveynler açısından), diğer taraftan kapitalist sistem tarafından körüklenen biriciklik halinin, abartılı ve adil olmayacak bir şekilde toplumca benimsenmesi, ebeveynlerin çocuklara bu bakış açısına uygun bir şekilde davranması, çeşitli dayatılan güzellik ve dış görünüş algıları, ekonomik duruma ilişkin kıstaslar, toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcı tavırların hem çocuklar hem ebeveynlerce benimsenmesi Çocuk suçluluğu: Her ne kadar fiziki şiddet kapsamında

değerlendirilebilse de, bunu ayrı bir başlık altında ve sadece fiziki şiddetle sınırlı olarak tartışmak, kısır kalacaktır. Ancak bu konuda Çocuk hakları alanında çalışan hukukçu, psikolog, sosyal hizmet uzmanlarından bilgi temin etmek, kanımca daha sağlıklı olacaktır. Fiziki ve cinsel şiddet: Psikolojik şiddetle paralel sebepler nedeniyle, hakkı olduğundan emin olduğu şeyi zor yoluyla elde etmeye çalışmak, toplum tarafından bu şiddetin onay görmesi, aynı şekilde aile içinde de bu şiddet ortamına maruz kalmak ve bu nedenle çocuğun bu şiddeti normalleştirilmesi.

Onur Ozan Göger: Öğretmenlerin ya da eğitim kadrosunda yer alanların gördüklerine yada tanık oldukları durumlara yeteri kadar müdahil olmamaları.

Pınar Çolak: Aile içinde, toplumsal alanda ve medyada şiddetin artması.

Abdullah Damar: İletişim becerilerini doğru kullanamama, öfke kontrolü yetersizliği vb. şiddetten kazanç sağlamaları, sosyal becerilerde eksiklikler. Düşünme ve akıl yürütme özelliklerinin zayıf olması. Otomatik tepkiler veriyor çocuklar alternatif tepkiler öğretilmeli.

3) Okullarda yaşanan şiddet eylemlerinin önlenmesine /azaltılmasına yönelik çözüm önerileri sizce neler olabilir?

Hakan Güneş: Ailelere ve çocuklara açık ve gizli şiddet, zorbalık ve dışlama biçimlerinin neler olduğu konusunda yasa gruplarına göre eğitim, bilgilendirme.

Ebru Beşe: İlk önerim elbette bireysel önlemlerden ziyade, toplumsal ve geniş çaplı değişim ve dönüşümlerin, bu şiddeti engellemek için zorunlu olduğu. Ancak kısa vadeli çözümler yönünden, okullarda etkin bir şekilde rehberlik öğretmenlerinin çocukları gözlemlemesine ve yardım etmesine yeter sayıda olması, çocukla okulda ve gerektiğinde ev ortamında da gerektiğinde görüşmesi, ebeveynler yönünden, ebeveynliğin bilimsel ve psikolojik boyutlarıyla ilgili bilgilendirmelerin yapılması, çocuklarıyla iletişim kurabilmeleri için temel ilkelerin öğretilip benimsetilmesi.

Onur Ozan Göger: Her okulda nöbetçi öğretmenler yer alıyor en başta bunların duruma müdahale etmeleri derslerde akranlarına yönelik şiddetin ne olduğunun anlatılması gerek görülmesi durumunda ailelerle iletişime geçilmesi, çocuğun (ihtiyaç varsa) pedagoğa ya da çocuk psikoloğuna yönlendirilmesini sağlaması gerekli.

Pınar Çolak: Empatiyi arttırmaya diğer kişilerin bakış açısını anlamaya yönelik psikolojik destek verilmesi ve örnek sanal vakaları inceleyen atölye çalışmalarının rehberlik derslerinde gerçekleştirilmesi faydalı olabilir.

Abdullah Damar: Çocuklarda ve velilerde irade, sevgi ve merhamet konularını işlemek. Kuralları günde 3 kez hatırlatmak. Takip etmek. Olumsuz davranışın sonuçlarını yaşatmak. (Sevdiği etkinliklerden mahrum bırakmak.) Öğrenci, veli ve öğretmenler için seminerler vb., kurum içi iletişimi uyumu arttıracak sosyal aktivite vb.

EKİM AYINDA YAZILI MEDYADA YER ALAN ÇOCUK HABERLERİ

Ekim ayının çocuk haberleri için de kısa bir araştırma yaptık. Çocuklara yönelik şiddet, dünyanın birçok bölgesinde çok boyutlu bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Ortadoğu'da İsrail'in soykırıma varan şiddet eylemlerinde çocuklar savaşın en savunmasız kurbanları oluyor. Özellikle Filistin ve Lübnan gibi çatışmaların yoğun olduğu bölgelerde bombardımanlar, askeri saldırılar ve zorunlu göçler nedeniyle Çocuklar hayatlarını kaybediyor, yaralanıyor ya da travmalarla yaşıyorlar. Türkiye'de ise, yoksulluk ve yoksunluk çocuklar üzerinde büyük bir etki oluşturuyor. Maddi imkansızlıklar sebebiyle eğitimden uzaklaşan çocuklar, gelecek fırsatlarını kaybetme riskiyle karşı karşıya kalıyor. Ayrıca, çocuk yaşta evlilikler ve gebelikler, hem fizyolojik hem de psikolojik olarak çocukların yaşamlarını olumsuz etkiliyor.

Dünya Kız Çocukları Günü (11/10/24): Türkiye'deki tablo nasıl?

Türkiye'deki yaklaşık 1,5 milyon kız çocuğunun örgün eğitim dışında olduğu tahmin ediliyor.

Adalet Bakanlığı verilerine göre 2023 yılında savcılıklara çocukların cinsel istismarıyla ilgili 66.138 dosya gelirken, sadece 14.919 dosya mahkemelere taşındığı ifade ediliyor.

Açıklanmayan veriler ve cezasız kalan suçlar da kız çocukları için büyük bir tehdit oluşturuyor. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tam 8 yıldır kayıp çocuklara ilişkin verileri açıklamıyor. TÜİK tarafından 2016 yılında açıklanan son veriye göre 2008-2016 arasında toplam, 104 bin 531 çocuk kayboldu. Son açıklanan verilerde bahsi geçen 104 bin 531 çocuğun akıbeti bilinmediği gibi sekiz yılda bu sayının ne kadar arttığı bilinmiyor. Bu kayıp vakalarının önemli bir kısmının kız çocukları olduğu tahmin ediliyor (Kıbrıs Postası).

NTV / 14.10.2024

Bafra İlçe Jandarma Komutanlığına bağlı ekipler, dün gece Dededağı Mahallesi'nde düğünleri denetlemek için yaptıkları devriyede, "damat ile gelinin" reşit olmadığını tespit etmiş ve Bafra Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talimatıyla 14 yaşındaki İ.G'yi koruma altına almıştı.

Savcılığın başlattığı soruşturma kapsamında gözaltına alınan İ.G'nin annesi G.G, babası İ.G, damadın annesi H.D. ve babası O.D. ile 17 yaşındaki "damat" S.E.D'nin jandarmadaki işlemleri tamamlandı. Sağlık kontrolünün ardından adliyeye sevk edilen 5 şüpheli, çıkarıldıkları mahkemece adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

Cumhuriyet / 11/10/24

İddiaya göre, Rize Merkez Taşlıdere Mahallesi'nde bulunan Merkez Taşlıdere Gazi İlkokulu'nun bahçesinde oyun oynayan 7 yaşındaki 2. sınıf öğrencisi Asaf Kasap'ın üzerine okulun girişindeki demir kapı düştü. Olayı gören çevredekiler hemen 112 Acil Çağrı Merkezi'ne durumu bildirdi. Olay yerine gelen sağlık ekipleri tarafından yapılan ilk müdahalenin ardından yaralı çocuk ambulans ile Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (RTEÜ) Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırılarak tedavi altına alındı. Olayla ilgili geniş çaplı inceleme başlatıldı.

Hürriyet / 10/10/24

Samsun'da 14 yaşındaki erkek çocuğunun alıkonulup giysilerinin çıkarılması ve etek giydirilerek görüntüsünün çekilmesi olayıyla ilgili 5'i çocuk 8 kişi gözaltına alındı. Olay, Samsun'un Tekkeköy ilçesinde dün meydana geldi. Edinilen bilgiye göre, kız arkadaşlarının görüntüsünü sosyal medya hesabından yayınladığı iddiasıyla 14 yaşındaki Y.T.A. adlı erkek çocuğu alıkonulup giysileri çıkarıldı ve etek giydirilerek görüntüsü çekildi. Y.T.A.'nın durumu ailesine bildirmesi üzerine şikayet üzerine M.B.(19), D.U.(18) ve M.Y.(18) Tekkeköy İlçe Emniyet Müdürlüğü ekipleri tarafından, yaşları 16-17 arası 5 çocuk da Samsun Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü ekipleri tarafından gözaltına alındı.

Bir Gün / Onur Durmuş / 02.10.2024

Ordu'nun Aybastı İlçesi'nde bulunan Aybastı Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde 16 öğrenci, müdür yardımcısı K.Ç. tarafından sözlü ve fiziksel istismara maruz bırakıldıkları gerekçeyle okul idaresine giderek şikayetçi oldu. Okul idaresinde ilk önce çocukların yazılı savunmaları alındı. Daha sonra savcılığa intikal eden olayla ilgili savcı, pedagog eşliğinde çocukların ifadelerine başvurdu. 16 erkek öğrenciden bazıları sadece sözlü, bazıları ise hem sözlü hem de fiziki istismara maruz kaldıklarını ifadelerinde beyan etti. Öğrenciler, K.Ç.'nin, özel bölgelerine dokunduğunu ve kendilerine cinsel imalı söylemlerde bulunduğunu dile getirdi. Öğrencilerin ifadelerinin ardından K.Ç. hakkında savcılık talimatıyla soruşturma başlatıldı. Fatsa Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tutuklanan K.Ç., Ünye Cezaevi'ne gönderildi.

...

Çocukların hem evde hem de sosyal çevrelerinde maruz kaldıkları şiddet sebebiyle travma yaşamaları; fiziksel, duygusal ya da cinsel şiddet mağduru olan çocukların, bir süre sonra şiddetin öznesi olmalarını NORMALLEŞTİRMİYORUZ. Çocukların yaşadıkları toplumda tanık oldukları ve maruz kaldıkları şiddet eylemleri sonucunda psikolojik sorunlar geliştirerek sosyal uyumlarının bozulmalarının önlenmesi etkili politikalar oluşturulmalı. Devletlerin ve sivil toplum kuruluşlarının daha fazla müdahalesi, çocuk haklarının korunmasına yönelik uluslararası sözleşmelere uyum ve şiddeti önleyici eğitim programları gibi adımlar bu alanda çözüm üretmeye yönelik olabilir.

Türkiye İşçi Partisi olarak çocukların okulu terk etmelerini azaltacak/engelleyecek, özellikle kız çocuklarının eğitim ortamlarına erişimlerini sağlayacak önlemlerin bir an önce alınmasını talep ediyoruz. Kırsal bölgelerde köy okullarının kapatılması, devamında servis hizmetlerinde yapılan kısıtlamalarla düşen okullaşma oranları yükseltilmelidir. Cinsiyet eşitliği eğitimi okul öncesinden başlayarak tüm kademelerde okutulmalı, toplumsal cinsiyet rollerine dayalı ayrımcılık ve şiddet önlenmelidir. Çocuklara yönelik suçlarda cezasızlık politikaları derhal son bulmalıdır. Saray iktidarı kendi konumunu ve koltuğunu korumayı bırakmalı, çocukları korumak için geliştirilmiş uluslararası sözleşmeleri hayata geçirilmelidir. TİP, parasız eğitimin laik, bilimsel, anadilde, cinsiyet eşitliğine dayalı bir müfredat oluşturularak sağlıklı ve güvenli eğitim ortamlarında kamusal bir hizmet olarak tüm çocuklara eşit şartlarda sunulmasını savunmaktadır.

DİN AFYONU VE VAROLUŞSAL KRİZ

Süleyman A.

Türkiye Yüzyılı Maarif Eğitim Modeli müfredatının 4-8. sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin içeriğini açıklayan öğretim programının ilk paragrafı şu şekilde başlıyor: “İnsanın varoluşsal ihtiyaçlarının başında anlam arayışı gelir. Bu ihtiyacın karşılanmasında en büyük desteği geleneksel dini kurumlar ve toplum sunmaktadır. Anlam arayışı insan için önemli bir ihtiyaç olduğu kadar önemli bir sorumluluktur. Zira anlamlı bir hayat, güçlü ve üretken bir kişilik ile toplumsal yapı için de vazgeçilmezdir. 21. yüzyılda yaşanan değişimlerin etkisiyle bireysellik ve toplumsallık arasındaki ölçütlerin anlamı zayıflamış ve ayrıca bilgiye erişimde meydana gelen değişimlere bağlı olarak da geleneksel anlam arayış yollarının etkinliği azalmıştır. İnsanoğlunun yüzleştiği yeni sosyal gerçeklik, insanı anlam arayışı konusunda yeni yöntemler geliştirmeye sevk etmiştir.”

Yeni müfredatın, ortaokul ve lise düzeyinde toplam 572 sayfalık dini içeriğe sahip olması buna karşın varoluşsal sorunlar üzerine derin düşüncelerde bulunan felsefe müfredatının yalnızca 10. ve 11. sınıf öğrencilerine sunulması ve toplam içeriğinin 65 sayfa ile sınırlı kalması, bakanın şu açıklamasını hatırlatıyor: “Türkiye gerçekten eğitim anlamında sessiz bir devrim gerçekleştirdi.” Yıllardır korkulan devrimci sosyalist fikirlerin üzerine sahne ışıkları öylesine çevrilmiş ki, insanlar bir karşı devrim eyleminin örgütlendiğini fark edememişler bile. Bu yazıda varoluş düğümünü dinle çözebileceğini iddia eden Maarif Modelin birinci paragrafı çürütülecek ve dinin bu bağlamda sanılanın aksine öğrencilere ne denli zarar verebileceği tartışılacaktır.

Din, ideoloji ve Krizin Ötelenmesi

Marx'ın belirttiği üzere, din halkın ezilmişliğini, haksızlıkları, yozlaşmayı, şiddeti, sömürüyü hafifletmeye, onları katlanabilir kılmaya, bir teselli olmaya, şükredek bir neden bulmaya yarayan bir afyonudur. Marx'a göre, dini kurumlar ve toplumsal yapı, insanların anlam arayışını bastırmak ve onları toplumsal ilişkilerin egemen ideolojisine boyun eğdirmenin bir yolu olarak kullanılır. Din, bireylerin maddi gerçekliklerinden kopmalarını sağlayarak, onları mevcut sömürü düzenine razı eden bir ideolojik aygittir. Anlam arayışı ihtiyacının giderilmesinde en büyük rolü oynadığı iddia edilen geleneksel dini kurumlar, bu ihtiyacın ortadan kalkmasından çok, onun görmezden gelinmesine ya da ötelenip ertelenmesine sebebiyet vermektedir. Din afyondur; zihinleri uyuşuk, dudakları gülümser ve tepki verecek organları hareketsiz bırakacak hale sokar.

Varoluşsal krizler, insanların var-oluşlarının bir kaygı, bulantı, boşluk, ya da hiçlik hissiyle dolmasına sebep olan hislerdir. Bu krizler din yoluyla giderilemez; aksine, geçici olarak bastırılır ve başka bir zamana ertelenir. Üstelik böylesi bir ötelemeden daha feci olan ise, dini öğretilerin öte dünya övgüsünün belirli bir tavırda varoluşsal krizin asıl sebebi olmasıdır. Zira dinlerin öte dünya öğretisi, ölümden sonra sonsuz bir yaşam vaadiyle insanların çektikleri ıstıraplara dayanma gücü verdiğini iddia eder. Dinlerin sunduğu böylesi bir öte dünya vaadi sanılanın aksine sonsuz bir yaşamla kıyaslandığında dünyadaki yaşamın önemsizliğini ve küçüklüğünü ön plana çıkararak yaşanan deneyimi değersizleştirir. Bu durum okul ortamında sayısız fazla faktörle mücadele eden çocuklar içinse daha karmaşık ve derin değersizleşme süreçlerine sebep olmaktadır. Sonsuza uzaklığı bakımından 1 ve 1000 arasında bir değer farkı yoktur. Zira sonsuz, bu iki sayıya da sonsuz kadar, yani eşit uzaklıktadır. Böylesi bir düşünüm ile bir ömür ile kısıtlı zamanın, sonsuz ahiret ile kıyaslamasını yapacak olan insan bu kıyaslama sonucu deneyimlediği yaşamının ne denli değersiz olduğunun farkına vararak varoluşsal bir sancıya tutulacaktır. Ancak varoluşçuluğun yaşamının getirdiği bulantı ve kaygıyı gidermek için önerisi, başka bir hayat noksanlığında şu anda elde edilmiş deneyimin ciddiye alınması ve insanca yaşamının değerli kılınmasıdır.

Müfredatın ilk paragrafında belirtildiği gibi dinler varoluş krizini çözecek olsaydı on bin yıllardır insanları yöneten din bu sorunu bunca süre zarfında halihazırda çözmüş olacağı için varoluşçuluğa ihtiyaç kalmayacak, varoluşsal krizlerin hiç yaşanmamasına ve bu terimin asla üretilmemesine yol açacaktı. Üstelik dinlerin yeni bir yöntem olduğunu iddia etmek düpedüz tarihi çarpıtmaktan başka bir şey değildir. Ancak kriz çözücü bir yaklaşımdan oldukça uzak olan dinler, cihat yoluyla din yayma savaşı, köleliği sürdürme, kadına şiddeti meşru kılma, mirasta erkeğe kadından daha fazla hak tanıma, tek bir kadının tanıklığını güvenilir bulmama, kadınlardan, LGBTİ+ bireylerden ve kendinden farklı olanlardan nefret etme, yer yer onları dövme ve öldürme, insan yaşamındaki absürt kısıtlamalar ve yasaklar getirme, çocuğunun dul eşini evlenilecek bir partner olarak görme, sorgulamayı yasaklama gibi uygulamalarla aslında varoluş krizinin başlıca sebebi olmaktadır. Böylesi uygulamaları teşvik eden dinlerin 21. yüzyılın ilk çeyreğinde tam da tarikatların güçlendiği ve politik devlet aygıtlarını kontrol altına almaya başladığı dönemde varoluş krizini çözme iddiası büyük bir çelişki barındırmaktadır. Sadece dinlerin yüzyıllardır bu krizi çözemediği gerçeği bile, dinlerin varoluşsal bir kriz çözücü olma rolünde başarısız olduğunu açıkça göstermektedir.

Özellikle 12 Eylül darbesi ve sonrasında CIA'in desteği ve müdahalesiyle tarikatların güçlenmesi ve 15 Temmuz darbe girişimine kadar ılımlı müslümanlık adı altında Türkiye Cumhuriyeti'nin laiklik ilkesini ayaklar altına alacak çalışmalar sürdürülmüştür. Bu çalışmalar, dini örgütlenme ve yapılanmaların toplumun her alanına nüfuz etmesi ve maddi gücü ellerinde tutmaları ve sayıca kalabalık gibi gözükmeleri göz önünde bulundurulduğunda yalnızca bir inanç meselesinden politik baskı ve güç aracına dönüştüğü açıkça anlaşılmaktadır. Birçok yozlaşma, adam kayırma, haksızlık, hırsızlık ve cinayetin üstü örtülerek, dikkatleri başka yöne çekmek için bir dikkat dağıtma unsuru olarak kullanılmıştır. Bu süreçte din bir ideoloji olarak görülmüş ve ahlaki ve politik yozlaşmanın üstünü örtmek için bir perde işlevine indirgenmiştir. Din, Tanrı ile kul arasındaki içsel bir yakınlıktan ziyade devlet kurumlarında müdür olma, iş bulma ya da ayrımcılığa maruz kalmamanın bir aracı haline getirilmiştir. Böylesi bir tavırla yaklaşılan din birçok kompleks durumun bir araya gelmesiyle oluşan varoluşsal krizler gibi bir düğümü çözmekten oldukça uzak, yalnızca statükonun korunmasına ve baskının aktarılmasına hizmet eden bir araç haline gelmiştir.

Eleştirel Bilinç ve Eğitimde Anlam Arayışı

Paulo Freire, anlam arayışının bireyin bilinçlenme süreciyle yakından ilişkili olduğunu savunur. Freire'in "eleştirel bilinç" kavramı, bireyin çevresindeki dünyayı eleştirel bir gözle inceleyerek kendi anlamını yaratmasını ifade eder. Anlam, bireyin kendi varoluşunu ve toplum içindeki yerini sorgulamasıyla ortaya çıkar. Ancak geleneksel dini kurumlar, bireylerin bu eleştirel bilinci geliştirmelerini engelleyerek, onları mevcut düzenin kurbanı haline getirir. Freire'in görüşüne göre, anlam arayışı özgürleştirici bir süreçtir; bireyin, kendini pasif bir kabul içinde bulmaktansa, aktif olarak çevresini ve toplumsal yapıyı sorgulaması gerekmektedir. Din, bu özgürleşme sürecinin önünde bir engel olarak durur ve bireyi pasifliğe iterek gerçek anlam arayışını sekteye uğratar. Freire'nin şiddetle karşı çıktığı bankacı öğretim modeli baskı ideolojisinin bir türü olan başkasını mutlak bilgisiz sayma tavrının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Burada mutlak bilgisizlik, "irfan sahibi dini önderlerin" vaazlarında buyurduğu her kelamının sorgulanamaz birer emir olarak kabul görmesine sebebiyet verir. Böylesi bir boyun eğici tavrın özgürleştirici olması beklenen eğitimin içine dahil edilmesi açıkça çelişkili bir tutumdur.

Öğrenciler "yatırım nesnelere", öğretmenler ise "yatırımcı"dır. Öğretmen iletişim kurmak yerine tahviller çıkarır ve öğrencilerin sabırla aldığı, ezberlediği ve tekrarladığı yatırımlar yapar. Bu, öğrencilere tanınan hareket alanının, yatırılanı kabul ve tasnif edip yığmaktan ibaret olduğu "bankacı" eğitim modelidir.

Freire'nin modelini bir adım öteye taşıyarak Türkiye bağlamında yeniden yorumladığımızda, öğretmenlerin birer dini kanaat önderi rolüne soyunduğu ve şeriat benzeri bir anlayışla öğrencileri endoktrine etmeye yönelik manipülasyon çalışmaları yaptığı, ya da böylesi bir müfredatın örtük amacının bu olduğu açıkça okunmaktadır. Zira daha ilk paragrafından ekonomik, kültürel ve politik yozlaşmanın, erozyonun ve kirliliğin asli sebeplerini oluşturduğu varoluşsal krizin din ile çözüleceğini iddia edebilecek kadar kendinden emin bir tavır ancak bu şekilde yorumlanabilir. Varoluşçu felsefenin ele aldığı en değerli konulardan biri olan ve bulantı hissini yok edebilecek yöntem olarak özgürlük kavramını geleneksel tavırlarla tutucu bir biçimde ele alarak bir kriz çözücü olma iddiası açıkça tezat ve çelişiktir.

Jean-Paul Sartre gibi varoluşçu filozoflar, insanın anlam arayışının, onun özgürlüğüyle doğrudan ilişkili olduğunu savunurlar. Sartre'a göre, insan "özgürlüğe mahkumdur" ve bu özgürlük içinde kendi anlamını yaratmak zorundadır. Dini kurumlar ve toplumsal yapı, bu özgürlüğü bastırarak bireyin kendi anlamını yaratmasını engeller. Sartre, bireyin anlam arayışının, dışsal bir otorite tarafından değil, kişinin kendi özgür seçimleriyle belirlenmesi gerektiğini savunur. Din buyurgan bir üslupla bireylerin günlük hayatında hangi davranışları, ne dozda, kime karşı ve ne zaman yapıp yapmayacaklarına kadar emirler veren bir yapıdadır. Üstelik ideolojik bir aygıt haline indirgenen dinlerin "aza tamah eden" ve "şükretmesini bilen" pasif insanlar yetiştirmek dışında bir fonksiyonu da kalmamıştır. Acıyı güzelleyen, sorunları göz ardı edip baskılayan bir tavırda olan dinlerin varoluşun temelinde olan özgürlük terimiyle çelişkili olduğu ve baskılanmış duyguların insanı kaygılı bir ruh haline sürükleyeceği söylenebilir.

Üstelik dinlerin kaderci ve sorumluluğu ortadan kaldırır yapısı da tam anlamıyla bir krizi doğurmaktadır. Dinlerin kaderci öğretileri, bireyleri, alın yazılarına boyun eğmeye ve örgütlü mücadele ile değiştirilebilecek materyal koşulları değersizleştirerek yasaklı olan ya da mahrum bırakıldıkları her şeyin onlara öte dünyada bolca verileceği vaadiyle, acıya dayanma eziyetine yöneltir. Böylesi kaderci bir yapı özgür iradenin ortadan kalkmasıyla daha yüce olan bir yapıya tabii olma ile sonuçlanmaktadır. Yüce Allah, tarikat şeyhleri, Devlet-i Aliyye, bin senelik devlet akli gibi bireyi bir üstün/yüce güce muhtaç bırakma ve "onlar yapıyorsa bir bildiği vardır" minvalinde kendini değersizleştirme pratiğine

alıştırmaktadır. Birey toplumun içinde olduğunun bilincini tamamen kaybederek ve politikaya ne denli doğrudan katılımda bulunduğu hissinden yoksun kalarak “devlet büyüklerinin” aldığı her kararın doğruluğuna aklının yetmediği önyargısı ile sessiz kalmayı öğrenir. Böylesi bir durumda, sonuçlarının sorumluluğu kendi sırtında olmadığı için vicdan mastürbasyonu tamamlanmış, her koşulda kendinden daha kötü durumda olan insanlarla kıyaslamaya girerek bir şükür haline girmiştir. Bu şükür hali ve sorumluluk almama bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır: eyleme geçmemenin bir sonucu. Zira insan eyleme geçtiği ve edimleriyle doğrudan angaje olduğunda emeği ile kurduğu bağ ile onu sahiplenir. Bu eylemsizlik bireye dinin sorgulanamazlığından ve bu dokunulmazlığın sürekli bir biçimde tekrar baskı yoluyla insanlara aşılmasından kaynaklanmaktadır. Zira Kuran’daki birçok ayette, ayetlerin sorgulanmaması gerektiği yazar ve tarikat gibi dini oluşumların içinde sorgulama neredeyse haram mertebesine yükseltilmiştir. Bu itaat ve eylemsizlik hali, eğitimin asıl amacı olan öğrencilerin özneleşme süreçlerinin aksine bireyin kendinden katarak doğrudan katılımcı bir özne olmasını engellemektedir. Bu engelleme kişiyi değersizleştirecek ve varoluşsal olarak boşluğun içine sürükleyecektir. İnsanın içine düşen bu boşluğu doldurmak için manipülasyon aygıtlarını elinde bulunduranlar, sahte düşmanlar ve sahte kahramanlık hikayeleri yaratarak uyuşmuş insanları nefret aracılığı ile canlı tutmak için uğraşırlar. Bu düşmanlar ve kahramanları devlet ve din kendi eliyle yarattığını gizledikten sonra onlara karşı alınan yapay zaferlerin tüm övgüsünü üzerinde toplamayı pek sever. Birey öyle bir zihniyete gelir, devleti ve onu yönetenleri öyle yüceltir ki, dünyanın geri kalan tüm devletlerinin birlik olup onun devletini ortadan kaldırmak için gizli planlar yaptığını inanır. Tüm bunların aksine, Sartre, bireyin ancak kendi varoluşunu ve özgürlüğünü kabul ederek gerçek anlamı bulabileceğine inanır. Varoluşsal krizler, insanın özgürlük karşısındaki sorumluluğundan doğar; bu krizleri çözenin yolu, bireyin kendi sorumluluğunu kabul etmesi ve anlamı kendisinin yaratmasıdır. Din, bu özgürlüğü sınırlandırarak bireyi kendi varoluşsal krizleriyle yüzleşmekten alıkoyar.

Sonuç

Sonuç olarak, Marksist teorisyenlerin ve varoluşçu filozofların ortak görüşü, dinin bireylerin anlam arayışını baskılayan ve onları mevcut düzenin bir parçası haline getiren bir araç olduğudur. Türkiye’deki maarif müfredatında, anlam arayışının dini kurumlar ve toplumsal yapılarla karşılanabileceği görüşü, insanın özgürlük ve eleştirel bilincini göz ardı eden bir yaklaşım sunmaktadır.

Dini kurumlar, anlam arayışını çözmek bir yana, bireyleri bu arayıştan uzaklaştırarak, onları pasif ve boyun eğen bir yapıya dönüştürür. Anlam, bireyin özgür ve eleştirel bir şekilde varoluşunu sorgulaması ve kendi yaşamına yönelik sorumluluk almasıyla oluşur. Bu nedenle, dini kurumlar insanın varoluşsal krizlerini çözmek yerine onları pekiştiren yapılar olarak ele alınmalıdır.

Referanslar

[1] Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *Türkiye Yüzyılı maarif modeli: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı*

[2] Tekin, Y. (2024, September 6). *Türkiye eğitim anlamında sessiz bir devrim gerçekleştirdi*. Gazete Oksijen. <https://gazeteoksijen.com/egitim/bakan-tekinturkiye-egitim-anlaminda-sessiz-bir-devrim-gerceklestirdi-222876>

[3] Marx, K. (1843). *A Contribution to the Critique of Hegel’s Philosophy of Right*.

[4] Freire, P. (2021). *Ezilenlerin Pedagojisi: 50. Yıl Özel Basımı* (D. Hattatoğlu & E. Özbek, Çev.). Ayrıntı Yayınları. (Önsöz: D. Macedo, Sonsöz: I. Shor).

[5] Sartre, J.-P. (2007). *Existentialism Is a Humanism* (C. Macomber, Trans.). Yale University Press. (Original work published 1946).

BOMBALAR DÜŞERKEN... ÇOCUKLAR!

Tanyel Süzer

Bombalar düşerken, sevdiklerini kaybederken yine de oyun oynamayı ister mi çocuklar? Acının, yaraların arasında zıplamayı, topa vurmayı, yarışmayı, kazanmayı...

Bir çocuk savaştan nasıl kaçır? Tehlikelerden? En güvenli yerini, evini kaybedince, babası yürüyemez olunca, annesinin kucağında koşarak kaçmak zorunda kalınca bir daha saklambaç oynar mı? Evcilik oyununda baba rolünü canlandırır mı? Doktorculuk oynar mı?

Oyun, çocuklar için sadece eğlence değil, aynı zamanda bir kaçır, başa çıkma yolu, korkularıyla yüzleşmenin ve yaşadıklarını anlamlandırmaya çalışmanın en doğal yöntemidir. Çocuklar, oyun aracılığıyla hayata ilişkin pratik yapar. Savaşın ortasında oyunlar, çocukların hayata tutunma aracı olabilir.

Peki bir çocuk açken oynayabilir mi? Ya da ne kadar açken oynayabilir? Ya da bir sonraki soru bir çocuk açlığa ne kadar dayanabilir?

...

İsrail, Hamas'ı bahane ederek Gazze'yi bombalamaya başlayalı 1 yıl oldu. Hamas'ın çok büyük bir hata yaptığını söyleyip savaşı başlatan İsrail sahip olduğu ekonomik ve teknolojik imkanlarla sadece Hamas'ı mı cezalandırdı? Gördüğümüz o ki, Hayır! Filistin halkına karşı bir soykırıma girişti. Ve ne yazık ki İsrail ordusu için hastane ya da okul bombalamakta bir sakınca olmadığını öğrendik. İsrail Gazze'yi yaşanmaz hale getirmeyi seçti.

Sevgi temelinde aile kurmuş her anne baba çocuklarını pamuklara sarmalamak ister. Çocuğunun sağlıklı beslenmesini, en güzel oyuncaklarla oynamasını, en iyi okullara gitmesini hedefler. İsrail'in çok gelişmiş bombalarından sonra en iyi ya da en kötü okullarına gidemeyen, kolu bacağı kopmuş bebekler, tekerleği kaybolmuş arabalar dışında oynacağı olmayan Filistinli çocuklar açlıktan oyun oynayacak, gol atmak için topa vuracak, hastalandığında ayağa kalkmak için mücadele edecek gücü bulamıyor artık. Yemek bulamadığı için bedeni iskelete dönen, fotoğraflardaki tatlı gülümsemesi kaybolan çocukların anne babaları, çocuklarının ateşini düşürmek için ılık bir duş aldırıyor. Gazze'de çocukların ılık bir duş alacağı süslü banyolar, çocuk odalarının olduğu evler ya da su kaldı mı? Sadece duş için değil, içmek için su kaldı mı?

Çocuklar, savaşın en kırılgan kurbanlarıdır ve devletlerin savaşta çocukları korumak için sorumluluğu, uluslararası çocuk hakları ve insancıl hukuk çerçevesinde belirlenmiş etik ve yasal bir zorunluluktur. Peki batı dünyası elinde yeterince yiyecek olmasına karşın bu yiyecekleri Filistinli, Yemenli çocuklara ulaştırıyor mu? Süt tozuyla hayata tutunmaya çalışan bebeklerin anneleri, süt yapan gıdaları nereden almalı?

Gazze açık bir cezaevi. Ve artık yaşam alanları tamamen yok edilmiş, insanlar evsiz, işsiz, parasız, yemeksiz bırakıldığı gibi hayalsiz, umutsuz da bırakılmaya çalışılıyor. Gazze'de hangi anne, baba çocuğunun okul başarılarını, mezuniyetini, kariyerini, düğününü hayal edebilir artık. Aç kaldığı için hastalığı geçmeyen çocuğun annesi, çocuğunun tekrar oyun oynayabileceğine dair umudunu ne kadar koruyabilir?

Gazze'de, Yemen'de, Lübnan'da yaşanan katliamlara sadece ezberden bir "Ah!" demek yetmiyor. Savaş alanlarında yaşamak zorunda kalan her bir çocuğun, annenin, babanın, kardeşin neler yaşadığını anlamaya çalışalım. Savaşın sonlanması için sesimizi çıkartalım. Kendi çocuklarımız için hayal ettiğimiz her şeyi dünyanın tüm çocukları için de hayal edelim. Ve bunun gerçekleşmesi için birlikte mücadele edelim.

GAZZE'DEKİ SAVAŞ, ÇOCUKLARIN HAKLARINI ELLERİNDEN ALARAK ÜZERLERİNDE YIKICI BİR ETKİ YARATIYOR

Yazar: Sarah Bradford

Çeviren: Tülay Ararat

28 Şubat 2024

Bütün geceyi çocuklara sarılarak geçirdim. Sürekli "Anne, bu ne zaman bitecek? Bu gece ölecek miyiz?" diyorlar.

SOS Çocuk Köyleri tarafından Rafah'ta desteklenen bir anne.

7 Ekim 2023'ten bu yana Gazze Şeridi'nde yaşayan 2,2 milyon insan için hayat tanınmayacak kadar değişti. Çocuklar her zaman şiddetli çatışma veya krizlerin masum kurbanları olsa da bu savaşın çocuklar üzerinde benzeri görülmemiş bir etkisi var.

Şiddet devam ederken, ölüm sayısı artıyor ve Gazze Şeridi'nde şu anda 12.500'ü çocuk,

29.000'den fazla kişinin öldüğü bildiriliyor. Aynı zamanda, tahmini 17.000 Filistinli çocuk refakatsiz veya ebeveynlerinden ayrı. WCNSF (Yaralı Çocuk, Hayatta Kalan Aile Yok) gibi bir kısaltmanın yaratılması, çocukların bu acımasız savaş için ödediği ve ödemeye devam edeceği ağır bedeli yüzümüze çarpan bir hatırlatıcıdır.

Şiddete maruz kalan ve aile üyeleri öldürülen çocuklarla ilgili duyduğumuz hikayeler bu istatistiklere eşlik ediyor maalesef. Mesela Khan Yunus'taki evine yapılan bir bombardımanda ebeveynlerini kaybeden üç yaşındaki Salam* gibi çocuklar. Enkazın altından çıkarılıp Deir al Balah'taki bir hastaneye götürülen Salam burada üç hafta boyunca bir doktor ve kız kardeşi tarafından bakıldı.

Salam, SOS Çocuk Köyleri Rafah'ta psikolog olan Khaled onu uzun süreli bakım alabileceği bir yere götürmek için geldiğinde ağlıyor ve çılgınlık atıyordu. Khaled durumu şöyle açıklıyor:

Onunla ilk tanıştımda onu sakinleştirmeye ve artık güvende olduğuna dair güvence vermeye çalışıyordum ve bana 'ne söylemek istiyorsan söyle ama beni anne babama götürceğini söyleme. Onları gözlerimin önünde ölürken gördüm' dedi.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde listelenen çocuk hakları her gün ihlal ediliyor. Savaş ve çatışma sırasında yaşam, hayatta kalma ve korunma hakkı gibi en temel haklar tamamen göz ardı edildiğine şahit olduğumuzda, diğer haklara saygı gösterilmesi için çok az umudumuz kalıyor.

Savaş nihayet sona erdiğinde bile, kaç çocuğun ve gencin istikrarlı eğitime, sağlık hizmetlerine, beslenmeye ve diğer ihtiyaçlara erişebileceği ve yalnızca oyun oynama, rahatlama ve sadece 'çocuk olma' fırsatına sahip olabileceği belirsiz.

Çocukların fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerinde ciddi etkiler

Çocukların, gençlerin ve onlara bakanların fiziksel ve ruhsal sağlıkları gittikçe kötüleşiyor. Birçok çocuk artık sadece ölüm veya yaralanma riski altında değil, giderek artan bir şekilde yetersiz beslenme riski altında ve altı çocuktan birinin zaten yetersiz beslendiği biliniyor.

Aşırı travma ve zayıf ruhsal sağlıktan muzdarip olan tüm bir neslin uzun vadeli etkileri olması kaçınılmazdır. Şiddetli çatışmalara maruz kalmak, bir çocuğun gelişiminde yetişkinliğe kadar devam eden etkilere neden olur. Ebeveyn bakımı olmayan çocuklar ise bu etkilere karşı özellikle savunmasızdır.

SOS Çocuk Köyleri Filistin Ulusal Direktörü Ghada Hirzallah'ın yorumladığı gibi:

Özellikle çocuklar üzerindeki etki derindir. Temel ihtiyaçlar için günlük mücadeleler, şiddete maruz kalma ve güvenlik hissine yönelik sürekli tehdit, günlük yaşamlarını şekillendirir ve bu, ruhsal sağlıkları üzerinde uzun süreli bir etkiye sahiptir.

Rafah'ta yaşayan bir meslektaşım şunları açıklıyor:

Gazze'de binlerce çocuk ve genç, yerinden edilme, çocuk-aile ayrılığı, bir aile üyesinin ölümü, şiddet gibi son derece üzücü olaylar yaşadı... ve bu da ciddi psikolojik etkilere neden oldu. SOS Çocuk Köyleri Rafah'ta çalışan psikologlar, bakımını üstlendikleri çocuklarla bire bir seanslar düzenleyerek, bu acı dolu dönemle başa çıkmalarına ve gelecekte psikolojik şok yaşama riskini azaltmalarına yardımcı oluyorlar.

Bir psikoloğun dediği gibi:

Çocuklar seanslar sırasında bize sıklıkla 'Kardeşim neden öldürüldü? Onun suçu neydi?' gibi sorular soruyorlar. Onları herhangi bir aksilikten korumak için bu sorularla son derece profesyonel bir şekilde ilgileniyoruz.

Barış çağrısı

20 yaşında bir hemşirelik öğrencisi ve SOS Çocuk Köyleri Filistin gençlik konseyi üyesi olan Miriam*'dan aldığımız barış çağrısı belki de en güçlü olanıydı. Batı Şeria ve Gazze'deki gençler adına ve özellikle Gazze'de gençlerin içinde yaşadığı zor koşullar ışığında, istediğimiz şey hayalleri, gelecekleri ve planları yok eden savaştan uzakta, barış ve güvenlik içinde yaşamaktır.

Savaşın durması, barışın geri gelmesi, çocukların ve gençlerin hayalleri ve özlemleriyle dolu hayatın geri dönmesi ve zorluklarla yüzleşmek için moralimizin yüksek kalması için dua ediyoruz. Hepimiz savaşın durmasını ve bu durumdan güvenle çıkmamızı umuyoruz. Üç ay önce gençler Gazze'deki üniversitelerine gidiyorlardı ve yanlarında aydınlık bir gelecek için tüm özlemlerini taşıyorlardı. Bir gecede üniversiteler yıkıldı ve onlarla birlikte umut da kayboldu.

Acilen yapılması gerekenler

1) Kamuoyunun endişesi artarken ve kalıcı ateşkes çağrıları yükselirken, gücü elinde bulunduranların sivilleri - ve özellikle en savunmasız konumdaki çocukları ve gençleri - korumak için daha fazlasını yapmaları yönündeki baskımızı sürdürmemiz hayati önem taşıyor. İhtiyacımız olan:

2) Ailelerini kaybeden veya aile üyelerinden ayrılan çocuklara ve ebeveyn bakımını kaybetme riskiyle karşı karşıya olan çocuklara acil koruma ve temel hizmetlerin sağlanması

3) Sivillerin acilen korunması ve Uluslararası İnsani Hukuk ve Uluslararası İnsan Hakları Hukukuna saygı

4) Yaşamsal ve insani yardıma erişimin artırılması. Ruh Sağlığı ve Psikososyal Destek sağlanmaya öncelik verilmesi

Bunlar yerine getirildiğinde, biraz da olsa acının sonunu görmeye başlayabiliriz.

*Kimlikleri korumak için isimler değiştirildi

<https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/war-gaza-having-catastrophic-impact-children-stripping-them-their-rights>

KIŞ SAATI UYGULAMASI ÇOCUKLAR İÇİN NEDEN BİR İHTİYAÇ?

Bilsev Ilgaz

Türkiye’de kış saati uygulamasına geçilmemesi, özellikle çocuklar üzerinde çeşitli olumsuz etkilere neden olmaktadır. Bilimsel çalışmalar ve istatistikler, gün ışığından yoksun kalmamanın çocukların biyolojik ritmi, psikolojik durumu ve akademik performansı üzerindeki etkilerini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Özellikle sabah saatlerindeki karanlık, çocukların okul başarısından fiziksel aktivitelerine kadar geniş bir yelpazede olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

Kış saati uygulaması, genellikle sabahları gün ışığından daha erken faydalanmayı sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Ancak Türkiye’de bu uygulamadan vazgeçilmesiyle, özellikle kış aylarında sabah saatleri karanlıkta geçmektedir. Çocuklar sabahları gün ışığı görmeden okula gitmekte, hatta bazen kahvaltılarını bile karanlıkta yapmaktadırlar. Karanlıkta uyanmak ve güne başlamak, çocukların biyolojik ritimlerini olumsuz yönde etkileyebilir. İnsan vücudu, doğal olarak güneş ışığına göre kendini ayarlayan bir biyolojik saate sahiptir. Sabahları doğal ışığa maruz kalmak, çocukların biyolojik saatlerini düzenlerken, karanlıkta uyanmak bu düzenin bozulmasına neden olmaktadır. Bu da çocukların gün içinde daha yorgun ve halsiz hissetmelerine, odaklanma güçlüğü çekmelerine yol açabilmektedir.

Sabah saatlerindeki karanlık, çocukların güvenliği açısından da bir risk oluşturmaktadır. Gün doğmadan yola çıkmak, özellikle küçük çocuklar için trafik gibi tehlikelere karşı daha savunmasız bir durumda olmalarına neden olabilmektedir. Kış aylarında kötü hava koşullarıyla birleşen karanlık, güvenlik risklerini daha da artırmaktadır. Çocukların okula güvenli bir şekilde ulaşmaları, eğitim hayatlarının sağlıklı bir şekilde devam etmesi açısından büyük önem taşır. Ancak karanlık saatlerde yola çıkmak, bu güvenliği tehlikeye atmaktadır.

Kış saatine geçilmemesinin bir diğer olumsuz etkisi, çocukların psikolojik durumu üzerindedir. Güneş ışığı, mutluluk hormonu olarak bilinen serotonin seviyelerini artırır ve insanların daha zinde hissetmesine yardımcı olur. Gün ışığından mahrum kalmak özellikle çocukların motivasyonlarını ve enerjilerini düşürebilir. Uzun süre karanlık saatlerde uyanmak ve karanlıkta dışarı çıkmak, çocuklarda serotonin hormonunun düşmesine ve depresif ruh hallerine yol açabilmektedir. Okula karanlık bir ortamda gitmek, günün başında enerjilerinin düşük olmasına ve bu durumun gün boyu devam etmesine neden olabilir. Bu da çocukların derslere olan ilgisini ve katılımını olumsuz yönde etkileyebilir.

Ayrıca, biyolojik saat ve uyku düzeni üzerinde de etkiler gözlenmektedir. Karanlıkta uyanmak zorunda kalan çocukların uyku düzenleri bozulabilmekte, yeterli uyku almayan çocuklar, gün içerisinde yorgun ve dalgın hissedebilmektedir. Bu durum çocukların akademik başarılarını doğrudan etkileyebilmektedir. Araştırmalar, yeterli uyku almayan çocukların dikkat sürelerinin daha kısa olduğunu ve öğrenme kapasitelerinin düştüğünü göstermektedir. Kış saati uygulamasına geçilmemesi, çocukların bu denli önemli bir ihtiyaç olan uyku düzenini aksatmakta ve uzun vadede olumsuz sonuçlar doğurabileceği öngörülmektedir.

Son olarak, kış saatine geçilmemesi fiziksel aktiviteleri de sınırlamaktadır. Okul sonrası saatlerde havanın erken kararması, çocukların açık havada vakit geçirme ve oyun oynama sürelerini kısaltmaktadır. Oysa ki, fiziksel aktiviteler çocukların hem fiziksel hem de zihinsel gelişimi için hayati öneme sahiptir. Karanlık ve soğuk hava koşulları, çocukların dışarıda vakit geçirmelerini zorlaştırmakta, bu da hareketsizliğe ve daha az sosyal etkileşime yol açmaktadır. Fiziksel aktivitenin azalması, çocukların sağlıklarını olumsuz etkilediği gibi, aynı zamanda sosyal gelişimlerini de kısıtlamaktadır.

Ez cümle, Türkiye’de kış saatine geçilmemesinin çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri göz ardı edilmemelidir. Karanlık sabahlarda okula gitmek, hem fiziksel hem de psikolojik anlamda çeşitli zorluklar doğurmakta, bu da çocukların genel gelişimlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle, çocukların sağlıklı bir biyolojik ritim ve güvenli bir ortamda eğitim hayatlarına devam etmelerini sağlamak adına, kış saati uygulamasının yeniden uygulanması özellikle çocuklar için elzemdir ve bu konuda mücadelemiz devam edecektir.

Referanslar:

American Academy of Sleep Medicine. (2016). “Effects of Light Exposure on Circadian Rhythms.” Journal of Clinical Sleep Medicine.

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2018). “Sleep in Middle and High School Students.”

PLOS ONE. (2019). “The Impact of Daylight Saving Time on Cognitive Function and Performance in School Children.”

Journal of Affective Disorders. (2018). “The Relationship Between Light Exposure and Mood in Adolescents.”

World Health Organization (WHO). (2020). “Global Recommendations on Physical Activity for Health.”

Department for Transport (UK). (2017). “Road Safety Data and Child Accidents During Dark Hours.”

YENİ TÜRKİYE MÜFREDATINDA TEMELSİZ BİR KAPSAYICILIK

Tanyel Süzer

Kaynaştırma kavramı özel gereksinimli öğrencilerin, gereksinim duydukları destek hizmetler sağlanarak kendileri için en az kısıtlayıcı olduğu kabul edilen eğitim ortamlarında, yani genel eğitim sınıflarında, tam ya da yarım zamanlı olarak eğitim görmesidir (Kırcaali-İftar, 1992). Geleneksel eğitim sisteminde yetersizliği olan bireylerin ayrı sınıfları, ayrı öğretmenleri ve hatta ayrı müfredatlarının olması okulda gerçek fırsatlar sunmayı zorlaştırmaktadır (Broderick, Mehta-Parekh ve Reid, 2005). Günümüzde yetersizliği olan öğrencilerin genel eğitim ortamlarında, genel eğitim müfredatından yaralanmalarını destekleyen pek çok uzman ve kurum bulunmaktadır. Bu bakış açısıyla birlikte kaynaştırma kavramı yerini bütünleştirmeye bırakmıştır. Bütünleştirme, eğitim-öğretimin her çocuğun bireysel özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak planlanması, öğretim programları ve materyallerinin oluşturulması/uyarlanması, eğitim ortamlarının düzenlenmesi ve uygun ortamlarda eğitim olanaklarına toplumun tüm bireylerine eşit erişim fırsatları sunulmasıdır.¹

Türkiye’de ‘kaynaştırma’, ‘bütünleştirme’ ve ‘kapsayıcı eğitim’ terimleri genellikle birbirinin yerine kullanılmaktadır. Kapsayıcı eğitim anlayışı ilk defa Salamanca Bildirisi (UNESCO, 1994) ile eğitim dünyasına tanıtılmıştır. Bu anlayış, tüm öğrencilerin farklı ihtiyaçları ele alınarak eğitimde dışlanmanın azaltılması ve ortadan kaldırılması ile öğrenmeye, kültürlere ve topluma katılımın artırılması amacıyla başta engelli ve mülteci çocuklar gibi en güç durumdaki çocuklar olmak üzere dezavantajlı öğrencilerin tüm yaşlılarıyla beraber aynı eğitim deneyimlerini yaşama hakkı olduğu, eşitlikçi anlayışı benimseyen bir yaklaşımdır (Doğan ve Avcıoğlu, 2022). Bu doğrultuda kapsayıcı eğitim sadece özel eğitimle ilgili bir kavram değildir. Öğrenme ve katılım ile ilgili sorun yaşayan öğrenciler ile diğer bütün öğrencileri kapsamaktadır. Bu eğitim yaklaşımı, demokratik sosyal adalet odaklı politikalar ve uygulamalar geliştirerek sorgulamaya dayalı, önyargısız öğrenme toplulukları kurmayı hedefler. Son yıllarda kapsayıcılık, siyaset, toplum ve eğitim kuramlarında önemli bir tartışma konusu olmuştur. Okullardaki kapsayıcı yaklaşım, daha adil ve kapsayıcı bir toplum oluşturma amacı taşır. Göç, terör ve şiddet gibi geçmiş deneyimlere sahip öğrenciler ile

fiziksel ve/veya zihinsel yetersizlik yaşayan öğrencilerin sosyal kabul düzeyleri düşüktür. Engelli ve göçmen çocukların sınıf ortamında ayrımcılığa maruz kaldığı, bu durumun akademik motivasyonlarını ve öz yeterliliklerini olumsuz etkilediği belirtilmektedir (Karaman ve Bulut, 2018; Mercan Uzun ve Bütün, 2016). Türkiye’de kapsayıcılık ile ilgili yürütülen araştırma ve projeler çoğunlukla özel eğitim alanında yapılmış olmakla birlikte özellikle 2016 yılından itibaren kapsayıcı eğitim kavramının yaygınlaşmasının odak noktası engelli öğrencilerden daha çok göçmen öğrenciler olmuştur (Çayır, 2016).

AKP-MHP iktidarının izlediği dış politika son 10 yılda Türkiye’yi dünyanın en büyük sığınmacı nüfusuna sahip ülkesi haline getirmiştir. Avrupa’ya karşı bir koz olarak kullanılmaya çalışılan sığınmacılar uzun yıllardır Türkiye’de yaşamakta ve özellikle burada doğan ve erken çocukluk döneminden itibaren ülkemizde büyüyen göçmen çocuklar Türkçe’yi öğrenmiştir. Bu doğrultuda okullarda yaşanan soruların büyük bir kısmının kültürel faktörler, savaş ortamından gelmiş çocuklara psikososyal desteğin sağlanamaması ile göçmenlere karşı sergilenen ayrımcı tutumlar olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Çeşitli araştırmalarda öğretmenler göçmen çocukların eğitiminde kendilerini yeterli hissetmediklerini ve herhangi bir destek almadıklarını belirtmektedir (Kardeş ve Akman; 2018; İmamoğlu ve Çalışkan, 2017). Ancak göçmen çocuklara ilişkin hangi sorunlar yaşandığını tespit etmeye yönelik araştırmalarda; (1) göçmen öğrencilerin karşılaştığı akademik sorunlar; dersi anlayamama, okuma yazma sorunu, ödev yapmama, derse ilgisizlik ve müfredat farklılığı olarak sıralanmış (Şimşir ve Dilmaç, 2018), (2) sınıf öğretmenlerinin “Suriyeli öğrencilerinin eğitimleri konusunda velilerin ilgisizliği ve velilerle iletişim kuramadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Aykırı, 2017).

Eğitim yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Eğitim sistemi kapsayıcı bakış açısına göre yapılandırılarak farklılıklar öğrenmeyi desteklemek için bir fırsat olarak değerlendirilmelidir. Farklılıklara değer verilmesi, toplumların zenginleşmesini sağlar ve çeşitliliği benimseyen hoşgörülü bir topluma katkıda bulunur. Dünyanın en başarılı eğitim sistemlerinin, tüm bireylerini kaliteli eğitim olanaklarıyla buluşturabilen sistemler olduğu görülmektedir (ERG, 2014). Öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal konularda özel ihtiyaçlarının giderilmesi için okulun öz kaynakları yetersiz kaldığında okul dışındaki sistem ve kaynaklardan yararlanma imkanı olmalıdır. Örneğin, öğrenci okulda eğitim verilen dili konuşamıyorsa ya da disleksi, otizm, zihinsel yetersizlik ya da üstün yetenek gibi herhangi bir özel eğitim gereksinimi söz konusuysa uzman kişilerden yardım alınmalıdır. Dil bilmeyen öğrenciler için dil bilen kişilerden destek alınması, özel eğitim gereksinimleri için özel eğitim uzmanı, psikolog ve psikolojik danışmanlardan yardım alınması gerekmektedir (Özel ve Yılmaz, 2020). Kapsayıcı eğitim anlayışı tüm engelleri ortadan kaldırarak kimlik farkı gözetmeksizin her bireyin güçlenmesini sağlayan, etkileşimli, onaylayıcı ve dinamik öğrenme topluluklarının oluşturulmasıdır (Gause, 2011).

Anlamlı bir kapsayıcı okul kültürü oluşturmak için farkındalığı yaymak ve planlama yapmak gereklidir. Genel nitelikteki okullarda eşit eğitim alma hakkının sağlanması için (1) Engelli öğrenciler için bireysel eğitim planları hazırlanmalı, (2) İletişim araç ve teknolojileri kullanılması, (3) Destek elemanları ve diğer teknik desteklerin sunulması için mali ve insan kaynaklarının oluşturulması, (4) Eğitim kurumlarında binaya girme, üst katlara çıkma, tuvaletleri kullanma gibi erişilebilirlik özelliklerinin sağlanması, ve (5) Eğitim sonuçlarının değerlendirilmesine ilişkin uyarlamaların yapılması gibi en temel özelliklerin devlet tarafından karşılanması gerekmektedir. Ancak sınıf öğretmenleri kapsayıcı eğitim öğrencileriyle ilgili olarak maddi ve yapısal sorunlar ile psikolojik desteğin yetersizliği, entegrasyon sorunları ve öğretmenlerin bilgi ve deneyim eksiklikleri gibi devlet ve eğitim politikalarından kaynaklı sorunlar yaşadıklarını ifade etmektedir. Ayrıca, ders kitaplarının uygunsuzluğu ve uygun ders araç-gereçlerinin eksikliği gibi materyal sorunları da belirlenmiştir. Kapsayıcı sınıf yönetimi için öğretmenlerin farklı gelişim özelliklerine sahip

(görme, işitme, fiziksel engelli, yüksek ya da düşük zihinsel gelişim, dil farklılığı, vb.) tüm öğrencilerin tüm üniteleri, görevleri ve etkinlikleri anlayabilmeleri için açık talimatlar hazırlanmalıdır. Resimler ve videolar sözlü, yazılı metinlerle erişilebilir hale getirilmelidir.

22 yıldır iktidarda olan AKP'nin uyguladığı Milli Eğitim Politikaları'nın incelendiği bir araştırmada ekonomik alanda benimsenen özelleştirme ile eğitimi dinselikleştirme anlayışlarının ortaya çıktığı, her kademede özel okul sayısının devlet destekli olarak arttırıldığı, özelleştirme sonucunda, varlıklı ailelerin çocukları daha nitelikli eğitime erişirken, özel dersanelerin özel okula dönüştürülmesi ve 4+4+4 modeli ile birlikte, imam hatip okulları (İHO) ön plana çıkmaya başlamış bunun toplumsal sonucu olarak, "eğitimde fırsat eşitliği" bozulmuştur (Balcı, 2021). Yoksul ailelerin çocukları nitelikli eğitimden yararlanamayıp, ne yazık ki bir süre sonra sistem dışında kalmışlardır. Milli Eğitim sözde Bakanlığı hazırladığı maarif modelinde Farklılaştırılmış Eğitimi sağlayacağını iddia etmektedir. Öğretimin farklılaştırılması MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2011-2013 yıllarında gerçekleştirdiği "Bütünleştirme Kapsamında Eğitim Uygulamaları" projesinde yer almıştır. Yayınlanan öğretmen kılavuzunda "bütünleştirme" bir çatı kavram olarak tanımlanmış belirli bir engele ilişkin tanı almış çocukların yanı sıra tüm gelişim alanları açısından dezavantajlı (ihmal ve istismar riski taşıyan, eğitim fırsatlarına erişimde dezavantajlı bölgelerde yaşayan, düşük sosyo-ekonomik düzey, suça itilmiş/suç işleme riski altındaki bireyler, sokakta yaşayan çocuklar, çocuk işçiler, vb) grupları da kapsayacağı belirtilmiştir. Ancak 4+4+4 modeline geçildikten sonra 2012-2013 yıllarında ilköğretime başlayan öğrenci sayısında artış olduğu iddia edilmekle birlikte Milli Eğitim Bakanlığı'nın okul öncesi eğitim kurumlarını göz ardı ettiği, ilköğretime başlama yaşını erkene çekerek çocukların gelişim özelliklerini yok sayarak sadece ihtiyaç duyduğu verilere ulaşmaya çalıştığını söylemek mümkün. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yıllar içerisinde yaptığı düzenlemeler ile daha fazla dezavantajlı çocuk eğitim sisteminin dışına itilmektedir. Eğitim Reformu Girişimi 2023-2024 eğitim yılında %38.4 artışla 612814 çocuğun okula gitmediğini açıklamıştır.

Halihazırdaki uygulamalara, okulların fiziksel durumlarına, öğretmenlerin araştırmalarda ifade ettikleri yetersizliklere ve okullara alınmayan özel gereksinimli öğrencilere bakıldığında bakanlığa şu soruları sormak gerekiyor:

- 1) Sınıflarda evrensel tasarım anlayışıyla sadece tekerlekli sandalye kullanan öğrenciler için değil tüm çocuklar için erişilebilirliği kolaylaştıran fiziksel düzenlemeler yapıldı mı?
- 2) Okul öncesi ve sınıf öğretmenleri başta olmak üzere tüm branşlardaki öğretmenlere tüm farklı öğrenme gereksinimlerine sahip çocuklar için etkililiği kanıtlanmış bilim temelli uygulamaları öğrettiniz mi?
- 3) Yardımcı (Gölge/Destekleyici) öğretmen desteğini ailelerin karşılamasını beklemeden, her sınıf için istihdam edecek misiniz?
- 4) Okullarda artan şiddet eylemleri ve akranlar arasında gerçekleşen psikolojik istismar (zorbalık) eylemlerini engellemek, zorbalığa uğramış çocukların güçlendirilmesini sağlamak için gerekli psikososyal destek programları uygulayacak mısınız?
- 5) Ana dili Türkçe olmayan öğrenciler için çevirmenlik hizmeti almayı, konuşma yetersizliği olan ya da otizm gibi seçici konuşmazlık özelliğine sahip sosyal gelişim yetersizliği olan öğrenciler için "alternatif ve destekleyici iletişim sistemleri (ADİS)" kullanımını nasıl yaygınlaştıracaksınız?

Bu soruların yanıtlarının cevabını bilerek bakanlığın sahte bir kapsayıcılık planı olduğunu iddia ediyoruz. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkıda bulunarak, tüm çocukların sosyal uyumunu desteklemek ve özel eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için kapsayıcı pedagoji

uygulama becerileri geliştirilmeli, okullar evrensel tasarımla düzenlenmelidir. Tüm bu ihtiyaçlar doğrultusunda maarif modeli gerçek dışı hedeflerle hazırlandığından geri çekilmeli ve eğitim müfredatı bilim ve laiklik temelinde üniversitelerin ve sivil toplumun katılımıyla hazırlanmalıdır.

Referanslar

¹ http://orgm.meb.gov.tr/kitaplar/Butunlestirme_Kapsaminda_Egitim_Uygulamalari_Ogretmen_Kilavuz_Kitabi.pdf

Aksungur, S. (2022). Okul yöneticilerinin kapsayıcı eğitime ilişkin tutumları, yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri (Master's thesis, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Aykırı, K. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki Suriyeli öğrencilerin eğitim durumlarına ilişkin görüşler. *Turkish Journal of Primary Education*, 2, 44-56.

Balcı, E. (2021). Adalet ve Kalkınma Partisi İktidarı Döneminde Türkiye'de Eğitim Politikaları. *İnsan ve İnsan*, 8(27), 117-137.

Broderick, A., Mehta-Parekh, H., ve Reid, D. K. (2005). Differentiating instruction for disabled students in inclusive classrooms. *Theory into Practice*, 44(3), 194-202.

Çayır, K. (2022). Etik sorumluluk, insan hakları ve kültürel-ahlaki gerekçeler geriliminde Türkiye'de kapsayıcı eğitim. *REFLEKTİF Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 75-90.

Doğan, A., & Avcıoğlu, A. (2022). Kapsayıcı eğitimin yadsınamaz gerçeği: Göçmen çocukların eğitim sorunlarının incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 987-1015.

İmamoğlu, H. V. & Çalışkan, E. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin devlet okullarında ilköğretimine dair öğretmen görüşleri: Sinop ili örneği, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 529-546.

Karaman, H. & Bulut, S. (2018). Göçmen çocuk ve ergenlerin eğitim engelleri, psikolojik sorunları ve çözüm önerileri üzerine bir araştırma. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18(40/2), 393-412.

Kardeş, S. & Akman, B. (2018). Suriyeli mültecilerin eğitimine yönelik öğretmen görüşleri, *Elementary Education Online*, 17(3), 1224-1237.

Kırcaali-İftar, G. (1992). Özel eğitimde kaynaştırma. *Eğitim ve Bilim*, 16(86), 45-50.

Mercan Uzun, E. & Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1,1, 72-83.

Özel, D., & Yıldız, E. Ç. (2020). Kapsayıcı eğitim ve ekolojik model. *Journal of Inclusive Education in Research and Practice*, 1(2), 16-28.

